

SEZIONE 8.

ISTITUTO DELLE FORZE DELL'ORDINE, SISTEMA GIUDIZIARIO E NOTAIO

DOI 10.36074/logos-15.11.2024.020

ЗАХИСТ ЗАКОННИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У РОЗРІЗІ ПРОВЕДЕННЯ ПРОЦЕДУРИ СЛУЖБОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В СИСТЕМІ МВС

Данілов Олег Ігоревич¹, Довгопола Дарина Володимирівна²

1. капітан поліції, магістр права

старший інспектор сектору протидії домашнього насильства відділу превенції
Кам'янського районного управління поліції ГУНП в Дніпропетровській області, УКРАЇНА

2. старший лейтенант поліції

інспектор відділу ювенальної превенції

управління превентивної діяльності ГУНП в Дніпропетровській області, УКРАЇНА

У системі Національної поліції України, притягнення до дисциплінарної відповідальності є одним із видів відповідальності працівника правоохоронних органів за недотримання вимог чинного законодавства чи інших нормативно-правових актів які регламентують діяльність правоохоронця. Службове розслідування призначається у структурному підрозділі за резолюцією керівника, керуючись Дисциплінарним статутом Національної поліції України та згідно порядку проведення службових розслідувань у Національній поліції України, затвердженого наказом МВС України від 07.11.2018 № 893. Службове розслідування проводиться з метою своєчасного, повного та об'єктивного з'ясування всіх обставин вчинення поліцейським дисциплінарного проступку, встановлення причин і умов його вчинення, вини, ступеня тяжкості дисциплінарного проступку, розміру заподіяної шкоди та для підготовки пропозицій щодо усунення причин вчинення дисциплінарних проступків [1].

На підставі пункту 1 статті 15 Дисциплінарно статуту Національної поліції України (далі – Статут) проведення службових розслідувань за фактом порушення поліцейським службової дисципліни здійснюють дисциплінарні комісії. Згідно пункту 2 статті 15 Статуту дисциплінарні комісії формуються з поліцейських та працівників поліції, які мають відповідні знання та досвід,

необхідні для ефективного проведення службового розслідування [1]. Однак, працівники правоохоронних органів, відносно яких ініційоване службове розслідування потребують захисту законних прав та інтересів, дотримання принципу законності та справедливості під час проведення перевірки. Службове розслідування має бути ґрунтовним та об'єктивним, не перетворюючись на інструмент тиску, репресій з боку керівного складу, із повним забезпеченням довіри до процедури розслідування.

Під час проведення службового розслідування поліцейський повинен мати право на захист, а саме на забезпечення юридичного супроводу з можливістю залучення адвоката чи представника профспілки. Належний правовий захист забезпечить законне прийняття рішення комісією за результатами службової перевірки, унеможливаючи порушення об'єктивності та неупередженості. Відсутність такого захисту може резюмувати як наслідок накладення дисциплінарного стягнення, яке не відповідає реальним діям працівника. Додатково, юридичний супровід забезпечить дотримання принципу неупередженості комісії, склад якої має не суперечити вимогам ЗУ «Про запобігання корупції».

Згідно пункту 3 статті 15 Статуту до складу дисциплінарних комісій можуть також включатися представники громадськості, які мають бездоганну репутацію, високі професійні та моральні якості, суспільний авторитет [1]. Залучення до складу комісії представника правозахисної організації додатково може стати механізмом захисту прав та інтересів поліцейського, оскільки уповноважена особа є ефективним засобом контролю, виступаючи незалежним омбудсменом з контролю за прозорістю та законністю прийняття рішення дисциплінарною комісією.

У випадку прийняття рішення комісією про притягнення до дисциплінарної відповідальності працівника правоохоронних органів, останній має право на оскарження наказу комісії у адміністративному суді згідно порядку, визначеного законом. У разі порушення процедурних норм чи законодавства, суд може скасувати рішення комісії, надаючи об'єктивної оцінки незалежною інстанцією результатам службової перевірки.

Для забезпечення ефективності захисту прав і свобод працівника правоохоронних органів необхідно формувати та розвивати інститут правової допомоги поліцейських. Незалежно від службового становища та фінансових можливостей поліцейський повинен мати доступ до правової допомоги та психологічної підтримки, оскільки процедура проведення службового розслідування також може негативно вплинути в окремих випадках на психоемоційне становище правоохоронця. Оперуючи досвідом міжнародних інституцій правової допомоги можливим є створення кращої системи захисту

SEZIONE 8.

ISTITUTO DELLE FORZE DELL'ORDINE, SISTEMA GIUDIZIARIO E NOTAIO

прав поліцейських. Як приклад: Fraternal Order of Police, Police Benevolent Association – профспілковий захист у Сполучених Штатах Америки, який базується на регулюванні процедури дисциплінарних розслідувань, попередньо уклавши договір з департаментами поліції. Вищевказана профспілка забезпечує як юридичний супровід (безкоштовний адвокат, юридичні консультації та просвітницька діяльність), так і психологічна (соціальна) підтримка.

Таким чином, захист законних прав та інтересів працівника поліції під час проведення службового розслідування є важливим питанням в системі об'єктивності та законності при прийнятті рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності правоохоронця. Ризики незаконного та упередженого ставлення у системі надзвичайно високі, що вказує на необхідність створення якісної правової допомоги поліцейським.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Про Дисциплінарний статут Національної поліції України, Закон України № 2337-VIII (2023) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text>